

Innhold

	Forord	4
<i>Maren Kværness Halberg</i>	Reiseglede med Feriebussen	5
<i>Erik Tobias Taube</i>	En kile i skateforbudet	
	Erik Snedsbøl og den første skaterampen i Nord-Østerdalen	19
<i>Arild Alander</i>	T. G. Knudsen – forretningsmann og sykkelprodusent på Tynset	29
<i>Grete-Mimmi Mælen</i>	Foreninga «Sjøsprøit» i Ytre Rendal. Et tidsbilde fra 40-tallet	37
<i>Bjørge Skjøtskift</i>	Familien som bygdeboka glemte	40
<i>Olav Larsen</i>	Privatbilismen fra 1940 og fram til i dag	47
<i>Juni Palmstrøm</i>	Forurensning av Folla. 1936 til 1950-tallet	57
<i>Per Arne Tollefshagen</i>	Amalie Skavang, kvinnelig fotograf med kort karriere	75
<i>Arild Alander</i>	Jørgen Olsen Krokhaugen – en foregangsmann i Folldal	86
<i>Grete-Mimmi Mælen</i>	Tanker omkring ei barnetegning	98
<i>Harald Horten</i>	Ole J. Moen fra Tyllidalen og lærernes kamp mot NS.....	102
<i>Vidar Gynmild</i>	Familieutvandringen fra Bortistu Berg på 1800-tallet.....	109
<i>Kirsti Strøm Bull</i>	Hilsen til Arne Garborg på fødselsdagen 25. januar 1905.....	115
<i>Marcus Bull</i>	Grussporet på Os.....	118
<i>Else Olea Nyheim</i>	Dramatiske hendelser krigsvåren 1940.....	125
	Om forfatterne	130
	Årsmelding 2023. Anno Musea i Nord-Østerdalen	132

Forord

Det er med glede og stolthet vi presenterer Årbok for Nord-Østerdalen 2024. Den er nr. 42 i rekka. Årboka er viktig for dokumentasjon av Nord-Østerdalen sin kulturhistorie. Våre bidragsytere legger ned mye arbeid i sine artikler. Vi er avhengig og svært takknemlig for alle engasjerte og kompetente lokalhistoriske skribentene. De gir oss innblikk og forståelse av vår fortid. Både den nære og den som ligger lengere tilbake i tid. Kjennskap til historien er sentral for å forstå vår egen samtid.

Det å finne kompetente skribenter, redigere og publisere ei årbok krever mye av et nokså lite museum som oss. Man skal jo ikke bedrive selvselryt. Det passer seg ikke, hvert fall ikke for trauste nordøsterdøler. Men vi registrerer at det blir stadig færre årbøker fra mange av våre søster-museer. Vi mener at årboka er viktig for dokumentasjon og for lokalsamfunnet, og vi vil fortsatt prioritere å bruke de ressursene som kreves for at årboka skal bli en årlig begivenhet.

Arild Alander har også dette året hatt hovedansvaret for oppfølging av eksterne skribenter, korrektur og oppfølging av produksjon.

Årets utgave har bredde tematisk og geografisk. Noe vi etterstreber hvert år. Det er alltid fristende å gi en liten omtale av hvert enkelt bidrag. Men av plasshensyn i et forord vil ikke det yte enkeltbidragene rettferdighet. Vi kan forsikre at alle artikler er lesverdige.

Av årets bidrag vil jeg gjøre tre unntak. Juni Palmstrøm sin artikkel gir innblikk i forurensinga av Folla som følge av utslipp fra flotasjonsanlegget. Den er i stor grad et resultat av arbeidet hun har gjort sammen med Arild Alander ved å fullføre ordninga og

katalogiseringen av Folldal gruver sitt bedriftsarkiv. Det viser at arkivordning også er viktig dokumentasjon og bevaringsarbeid.

Maren Kværness Halberg sin artikkel om Feriebussen kommer på et spesielt tidspunkt. Grunnlegger og driver Jarle Tronslien gikk bort den 18. august 2024. Maren rakk å intervju han før han døde. Feriebussen er en historie om et selskap og en driver som vokste seg ut av regionen og som på et tidspunkt var et av landets største reiseselskap. Tusener av reisende har vært på tur med Feriebussen rundt om i Norge, Norden og Europa. Nyttårsturene til Wien har blitt legendariske. Og bildet av titalls feriebussar oppstilt foran Vinterpalasset i St. Petersburg er ikonisk.

Årets utstilling i fjøset på Ramsmoen er en dokumentasjon av skatekulturen i Nord-Østerdalen. Erik Tobias Taube tar for seg en interessant historie hvor den unge skateren Erik Snedsbøl som innflytter fra Skottland til Telnestet, møter det norske skateboardforbudet. Erik Snedsbøl får etter en omfattende prosess omsider tillatelse fra Forurensingstilsynet(!) og bygger en av de første dokumenterte skateboardrampene i Norge.

På vegne av redaksjonen ønskes alle god lesing.

Geir Arne Mælan

Avdelingsdirektør Musea i Nord-Østerdalen